

Center for Bio-diversitet

Bureaukrati og hobbyfjerkræ

Påskeerklæringen

om

bureaukrati og hobbyfjerkræ

marts 2005

62 foreninger protesterer i denne erklæring mod at en værdifuld folkelig kultur udryddes og biologiske mangfoldighed forsvinder på grund af særligt bureaukratiske regler i Danmark.

I erklæringen udpeger vi samtidig løsninger på sygdomskontrol med mere, som bygger på positive incitamenter istedet for bureaukratisering og kontrol.

Danmark har i Riokonventionen forpligtiget sig til at:

"beskytte og fremme sædvanemæssig udnyttelse af de biologiske ressourcer i overensstemmelse med den traditionelle kultur, når denne er forenelig med hensynet til bevaring eller bæredygtig udnyttelse" (Konventionen om biologisk mangfoldighed artikel 10 c).

"respekttere, beskytte og bevare viden og praksis, der findes hos lokale samfund, med en traditionel levevis, som har betydning for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed" (Konventionen om biologisk mangfoldighed 8 j).

"identificere processer og kategorier af aktiviteter, som har eller kan formodes at have betydelige negative virkninger på bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed" (Konventionen om biologisk mangfoldighed artikel 7c)

Jelling, Marts 2005

Til Minister for familie og forbrug Lars Barfoed
og Folketingets Fødevarerudvalg

Bureaukrati og hobbyfjerkræ

Dette brev skal ses i forlængelse af vores høringssvar sammen med 8 andre foreninger til Fødevarerministeren d. [12.marts 2003](#) og en henvendelse til Familie og forbrugsministeren [8. sept. 2004](#) hvor vi sammen med 10 andre foreninger gør opmærksom på specielt reglerne for fjerkræ, duer og fugle. Samt henvendelser fra andre foreninger om bureaukratiseringen af rekreative små dyrehold og udveksling af dyr mellem avlere - bla. Det Økologiske ByhaveNetværk [3. nov 2003](#), Danmarks Raceduerforeninger [12. sept 2004](#) m.fl.

Din forgænger Henriette Kjær har lovet at lempe regler for hobbyavlere af fjerkræ, duer o.lign. Specielt i forbindelse med regler for handel og vaccination, har man lovet nemmest mulige løsninger.

Imidlertid tyder den nye vaccinationsordning for høns på, at ministeren lover et mens embedsværket gør det modsatte. Man har besluttet en vaccination, der involvere dyrlæge og nålevaccinering af den enkelte høne; mens andre landes hobbyavlere har en meget nemmere løsning, hvor en levende vaccine puttes i drikkevandet af avleren selv uden involvering af dyrlæge.

Vi forstår Fødevarerstyrelsens notat 18/8 og Henriette Kjærs papir til samrådet d. 22/11 2004 sådan, at der ikke lægges op til en reel frigivelse af omsætningen af fjerkræ og duer, men kun små justeringer af de nuværende danske regler, som er enestående i hele verden ved at pålægge sælgere af blot ganske få duer eller dværghøns registrerings pligt. I andre lande kan hobbyavlere frit handle deres duer og fjerkræ.

- i *Den internationale evaluering af den danske indsats for bevaring af genressourcer hos gamle danske husdyrracer* maj 2002 anbefalede at Danmark slækker den slags bureaukratiske overdrivelser og at Danmark også arbejder for lempelser på EU-niveau:

î *Nye bestemmelser til kontrol af sygdomsudbrud, eller blot en stigning i standarderne for dyresundhed, kan have alvorlig virkning på opretholdelsen af racer i bevaringsplaner.* î

î *Det bør endvidere tilstræbes, i det omfang det er sikkert og hensigtsmæssigt, at der opnåes fritagelse fra visse veterinære bestemmelser på såvel nationalt som EU niveau* î

Men siden 2002 er der ikke sket lempelser - men tværtimod stramninger!

Baggrund

Mere lempelige regler bliver nødt til at tage udgangspunkt i den bredde småavlerkulturs interesser ikke kun i den lille organiserede elites interesser - altså lille Peters høns og duer, ikke kun de fine udstilleres dyr med fast ring om benet. Kun ca. 5 % af alle danske fjerkræ og dueavlere er medlem af udstillingsforeninger og udgør kun toppen af kranssekagen. Resten har mere et bevaringsformål med deres avl eller har måske knapt så iædle dyr, men de udgør denne kulturs fundament eller ibreddeidræfti hvorfra de kommende generationers elite skal rekrutteres.

Den fortrængning af småavlerkultur, der sker med regler om registreret salg og nålevaccinering af små dyr som duer og høns går især ud over netop de uorganiserede begyndere - hvilket svarer til at hele breddeidrætten forsvinder i al ubemærket mens eliten stadig spiller de faste turneringer.

De mange regler og krav skyder langt over målet, og kravene om at en due eller høne skal til dyrlæge og vaccineres, og ejeren registrere salg blot for at bringe nogle få dyr til et lille lokalt marked betyder at denne levende kulturarv fortrænges fra det offentlige rum.

Det kan være embedsmændene ikke kender miljøet og ikke forstår at det er ude af trit med småavlernes virkelighed at slæbe rundt på godkendelser til at sælge og transportere dyr og få duer eller dværghøns vaccineret for at gøre lidt reklame for en hyggelig fritidsbeskæftigelse ved at deltage i et marked eller en udstilling.

Men flere og flere mennesker opfatter det faktisk som en strategi, der ad bagdøren skal gennemføre erhvervsfjerkræbranchens drøm om et forbud mod privat fjerkræhold, ved gradvist at gøre det så besværligt, at folk opgiver eller ihvertfald ikke rekrutterer nye deltagere til denne engang anerkendte sunde fritidsinteresse.

Interessen for avl med fjerkræ og duer grundlægges oftest i barndommen, derfor er det vigtigt at denne kultur bevares som en uformel hobby, hvor både umyndige børn og mennesker, der ikke orker bureaukrati, kan deltage.

Regler der hurtigt muligt må saneres:

De følgende eksempler er de mest grelle regler, der fortrænger og på længere sigt udrydder den levende kulturarv - vi angiver samtidig konstruktive løsninger, der ville kunne give myndighederne småavlerens loyalitet og opbakning til beskyttelse af dyrevelfærd og sygdomsbekæmpelse tilbage:

1) Regler for transport af hobbydyr

Som reglerne er nu skal man være registreret transportør af husdyr for at tage en høne med i bilen til en udstilling eller til en interessefælle.

Rimelig løsning:

Frihed til at transportere egne og kammeraters dyr, så længe der ikke er tale om erhvervmæssig transport.

2) Regler for handel med hobbyfjerkræ

Som reglerne er nu skal avlere, der sælger et dyr være registrerede sælgere af fjerkræ og føre lister over salg og køb. Reglen er et unikt dansk fænomen - i vore nabolande kan hobbyavlere frit handle med fjerkræ og duer. Reglen har betydet en udbredt civil ulydighed de år den har eksisteret, fordi det er helt ude af proportioner i småavlerkulturen at registrere og føre lister.

Rimelig løsning:

Frihed for registrering så længe man sælger f.eks. under 50 hjemmeavlede dyr pr. år. Undtaget arter der er omfattet af Washington-konventionen.

3) Dyrevelfærdstilsyn med samlinger af dyr

Som reglerne er nu skal ethvert lille marked eller samling med dyr af flere arter have dyrevelfærdskontrol af en dyrlæge, betalingen af dette koster ofte mere end alle dyrenes samlede værdi på små lokale endags markeder man ellers har haft i forbindelse med byfester o.lign. (disse er derfor forsvundet nu og afløst af forskellige undercover arrangementer)

Rimelig løsning:

Gratis dyrevelfærdstilsyn af alle små endags arrangementer og alle udstillingsarrangementer arrangeret af en forening e.lign. som har opsyn med dyrene under hele forløbet. Ingen af disse typer arrangementer er præget af dyrevelfærdsproblemer.

4) Vaccination

Den tvungne vaccination af alle duer er et skoleeksempel på regler, der skader mere end de gavner og går alt for vidt i forhold til nødvendige standarder.

Vaccinationskravet går langt videre end EUs standarder, idet man i Danmark også pålægger almindelige husduer og raceduer vaccination, når de skal samles på udstillinger og skuer. Mens EUs krav alene gælder brevduer, der deltager i grænseoverskridende kapflyvninger.

Vaccinationen er begrundet i at duernes paramyxovirus PPMV-1 krydsreagerer med hønsefuglenes Newcastle disease PMV-1. Men smitte fra due til fjerkræ med PPMV-1 sker kun under meget ekstreme eksperimentelle forhold med meget højt smittetryk, og tilsvarende ekstreme forhold skal til for at hønseenes Newcastle disease smitter til en due. Sandsynligheden for kontakt mellem produktionsfjerkræ og husduer, der holdes for adspredelse og udveksles på udstilling og marked, er forsvindende lille.

I den årrække dyrlæge vaccination har været påtvunget, har generationskiftet blandt avlerne stort set været sat i stå. Duer er så godt som forsvundet fra offentlige arrangementer og markeder hvor nye interesserede kunne tiltrækkes. Fødevarestyrelsen omtaler i en redegørelse til Genressourceudvalget denne vaccinationsordning som ivelfungerende - det er en lidt morbid bemærkning, medmindre ordningens mål er at udrydde de mange dueracer og den kultur der er knyttet til duerne.

Man må frygte den samme udvikling for hobbyfjerkræ, hvis den påtænkte vaccinationsmetode med nål og dyrlæge gennemføres for høns - en harmløs og rekreativ kultur bliver slået i stykker, fordi de hjemmeavlede fjerkræ forsvinder fra markederne og andre offentlige arrangementer

Rimelig løsning:

En konstruktiv løsning på vaccinationsspørgsmålet, som både tager højde for veterinær teori og småavlerkulturens virkelighed bør indeholde følgende elementer, for dyr der skal samles på lokale markeder, udstillinger og lignende samlinger af fjerkræ og duer:

A) Frivillighed

Sygdoms risikoen i hjemmavlede fjerkræ og duer er i virkeligheden mere teoretisk end reel, og kontakt fra hobbyhøns og husduer til erhvervsfjerkræ er utænkeligt. Derfor er tvungne ordningers skadevirkninger alt for store i forhold til den potentielle gevinst.

B) Gratis vaccine

Formålet med vaccination af hobbyfjerkræ og husduer er ikke at beskytte hobbyavlerenes dyr, da disse normalt ikke har problemer med Newcastle disease / dueparamyxovirus.

Formålet er at beskytte fjerkræindustrien mod en teoretisk risiko for standstill, derfor er det eneste rimelige at fjerkræbranchen betaler fri vaccine af de nævnte typer til alle, der vil have ulejlighed med at vaccinere hobbydyr, som en ekstra sikkerhed for erhvervet

C) Frit valg

Nålevaccine til høns og duer er alt for besværlig for det store flertal; men man måske være at fortrække for eliteudstillere, derfor bør løsningen for hobbyavlere være frit valg mellem de tilgængelige metoder:

- 1) Nålevaccine med inaktiv oliebase vaccine udført af dyrlæge.
- 2) Levende drikkevands vaccine som avleren selv doserer ifølge en dansk brugsanvisning uden dyrlæge.
- 3) Levende øjendråbe vaccine som avleren selv doserer ifølge en dansk brugsanvisning uden dyrlæge.

Denne model tilgodeser alles behov i den mangesidige og forskelligartede småavlerkultur, og tilgodeser dermed den biologiske mangfoldighed; men det er også den model der vil give den bedste vaccinationsdækning, fordi den er nem og bygger på positive incitament - frivillighed og avlernes egeninteresse. Med denne model er det sandsynligt at dokumentation af vaccination bliver et positivt salgs argument på legale markeder. Mens de tvungne nålevaccinationer ligesom andre uforståelige bureaukratiske iovergreb mindsker almindelige menneskers respekt for og lyst til at overholde myndigheders krav og råd.

5) Sammenføring af vaccinerede og uvaccinerede høns

Dette forbyder de nye regler, men det er et godt eksempel på regler der er ude af trit med virkeligheden. Sådanne sammenføringer vil ske også uden at almindelige mennesker vil ane de begår lovbrud f.eks. når en familie supplerer en hjemmeudruget flok med et par vaccinerede industrihøns købt ved bagdøren.

Det er også allerede sket så ofte, at alle i racefjerkræmiljøet ihvertfald har hørt om tilfælde, hvor en intetanende tysk avler har taget en vaccineret høne med op til en dansk avler - men ingen har hørt om at det har udløst sygdomme. Fødevarestyrelsen redegør meget logisk for at levende vaccine er en svag infektion, at den svage vaccinevirus smitter videre så andre individer også bliver inficeret med den svage virus og hævder at sammenføring af uvaccinere derfor KAN medføre sygdoms udbrud - men siger intet om hvor sandsynligt dette er.

Det er jo den svage vaccine virusstamme de vaccinerede smitter videre med, så det er logisk at antage at den uvaccinerede høne blot bliver vaccineret ved mødet med en vaccineret artsfælle, der stadig udskiller aktiv virus efter vaccinationen.

Rimelig løsning:

Dette er næppe et stort problem under hobbyforhold; men istedet for et umuligt forbud, som almindelige avlere bare ryster på hovedet af kunne Fødevarestyrelsen måske vejlede i den bedste måde at sammenføre vaccinerede og uvaccinerede dyr på. Så den teoretiske risiko minimeres yderligere.

En værdifuld kultur udryddes og biologiske mangfoldighed forsvinder

Fødevarestyrelsens embedsmænd tager konsekvent deres udgangspunkt i hvad der i en hypotetisk værst tænkeligt tænkt situation kunne ske som:

- en due kan under ekstreme forhold smittes med ND, som i en usandsynlig situation kunne smittes videre til fjerkræ og forårsage et udbrud
- sammenføres en vaccineret høne med en uvaccineret kan det i helt ekstraordinære situationer forårsage at vaccinstammen udløser et mildt NDsygdomsforløb hos den uvaccinerede.
- en racehøne kunne smitte artsfæller på et marked med ND og sprede sygdommen.

- men erfaringerne viser at disse ting ikke sker i praksis

Man tager slet ikke højde for om den skade de bureaukratiske tiltag får står i noget rimeligt forhold til den reelle risiko.

Hvis man ikke ønsker at udrydde denne folkelige kultur må man i stedet for at lade reglerne tage udgangs punkt i den slags hypotetiske ekstremer lave reglerne for hobbyavlere, hvor man som udgangspunkt så vidt det er forsvarligt fritager hobbyavlere for kontrol og sygdomsprogrammer. Sådant som den Internationale Evaluering 2002 anbefaler. Man bør kun overholde EUs minimumskrav, men aldrig påføre danske hobbyavlere ekstra besvær, og Danmark bør arbejde for lempelser på EUniveau sådan som den Internationale Evaluering også anbefaler at vi gør.

I stedet for bureaukratisering, der gør folk til regelbrydere og øger graden af civil ulydighed i miljøet, kunne myndighederne opnå langt bedre forebyggelse ved information om godt management af hobbyfjerkræ, god markedsskik, ect.

De bureaukratiske regler, der tager lysten til at avle dyr og sælge dem til nye avlere, gør både at færre mennesker får lejlighed til at blive bekendt med den levende kulturarv, og at de der gør bliver forsynet med avlsdyr fra en stadig mindre kreds af avlere

Når avlerkredsen indsnævrer, mindskes de aktive avlspopulationer af dyrene med indavl til følge. Breddest mulige avlspopulationer af truede racer er nøglen til at sikre dem for fremtiden.

En hel kultur med århundrede gamle rødder i Danmark er ved at forsvinde, det er en kultur, der har potentialet både til at bevare og skabe biologisk mangfoldighed og samtidig ganske omkostningsfrit for samfundet leverer mange af de kvaliteter samfundet ofte efterspørger:

- skaber rekreative og sociale netværk især i lokalsamfundet og især for de grupper der ikke deltager i det mere intellektuelle kulturliv.
- virker socialiserende på børn og giver naturlig anledning til fysiske udendørsaktiviteter.
- indvandre og danskere fra alle sociale lag fungerer faktisk problemfrit sammen om en fælles interesse i dette miljø.

Hvis denne levende kulturarv ikke skal forsvinde i løbet af de næste 10-20 år, må der handles nu. De her foreslåede regelsaneringer vil hjælpe småavlerkulturen til selv at regenerere. Men Danmark skal leve op til Riokonventionens forpligtigelser til, at identificere processer der har en negativ indflydelse på den biologiske mangfoldighed, integrere hensynet til biologisk mangfoldighed i lovgivning, beskytte og fremme viden og praksis, der findes hos lokale samfund, med en traditionel levevis, som har betydning for bevarelsen af den biologiske mangfoldighed. Jfr. Konventionen om biologisk mangfoldighed artikel 7 - 10

Derfor må der også igangsættes en udredning af hvilke forhold der udgør en trussel mod vores levende kulturarv og den biologiske mangfoldighed ved at lægge den folkelige småavlerkultur hindringer i vejen. En uafhængig kommission med etnologisk ekspertise bør i samarbejde med de implicerede NGOere stå for at udrede disse problemer og anvise løsninger, der kan genskabe en blomstrende småavlerkultur i Danmark.

Med hensyn til sygdommene bør der iværksættes forskning, som kan belyse hvordan de ikke-industrielle racers genetiske resistens potentiale overfor sygdommene er, og hvilke muligheder der er for at bevare og videreudvikle denne resistens gennem vejledning om avls-management.

Underskrivere 30/3 2005:

Center for Biodiversitet Hvejselvej 127, 7300 Jelling.

Landsforeningen Praktisk Økologi Sekretariat Maglevænget 61, 4571 Grevinge.

Miljøorganisationen NOAH Nørrebrogade 39 1.sal., 2200 København N.

Frie bønder - Levende land Hedevej 7, Dørup 8660 Skanderborg.

ByhaveNetværket Enghave Plads 11, 2th., 1670 København V.

Danmarks Racedue Foreninger (DRF) Drejøvej 52, 4700 Næstved.

Danmarks Kaninavlerforening. Assensvej 480 A 5642 Millinge.

Landsorganisationen Danske Fugleforeninger, Sæbyvej 5, 3000 Helsingør.

Foreningen for Prydfjerkræ Norupvej 23. DK 5450 Otterup.

Foreningen Gamle Danske Husdyrracer Tunnelvej 10, 5800 Nyborg.

Boergeder i Danmark Kulsøvej 16, 7323 Give.

Dansk Smådyrs Klub (DSK) Hovedvejen 176, 9620 Ålestrup.

VHH/WWOOF-DK (Wiling Workers On Organic Farms - Denmark)
Horsevadvej 200, 9830 Tårs.

Barnevelderklubben af 1982 Håndværkervej 18, 6792 Rømø. (høns)

Dansk Gåse- Ande og Kalkunavlerforening Ulsted Kærvej 35, 9370 Hals.

Dansk Hønsedueklub Ibsensvej 17, Thyregod 7323 Give.

Dansk Kamphøns Klub Viborgvej 735, 8471 Sabro.

Dansk Mæfik Club Læsøvej 29, 4700 Næstved. (duer)

Dansk Newhampshire Klub Skovbyvej 53, Lebølgård, 6470 Sydals. (høns)

Dansk Strasserklub Godthåbsvej 16, 9500 Ringkøbing. (duer)

Dansk Undulat Klub Brogade 13, Terslev 4690 Haslev.

Farvedueklubben Ljørringvej 31, 7490 Aulum.

Kæmpedueklubben Ljørringvej 31, 7490 Aulum.

Rexklubben Klosterhedevej 13, Ølby, 7600 Struer. (kaniner)

Specialklubben for Chabos og Skæghøns Trolldedevej 8, Vium Øst 6920 Videbæk.

Specialklubben for Fodbefjerede dværge Frydsvej 31, 8700 Horsen. (høns)

Specialklubben for Toppede Hønseracer Skovbakken 14, 7500 Holstebro.

Specialklubben for Rugehøns, Skovgårdevej 19, Tustrup, 8961 Allingåbro.

Svaberkredsen Søbyvej 28, Radby 5672 Broby. (duer)

Trommedueklubben Stokholmvej 5, 7620 Lemvig.

Brande-Give Fjerkræklub Vejlevej 98, 7330 Give.

Danmarks Fjerkræavlerforening for Raceavl - Ringkøbing kredsen
Trolldedevej 8, Vium Øst 6920 Videbæk.

Danmarks Fjerkræavlerforening for Raceavl - Vejle Kredsen
Frydsvej 1, 8732 Hovedgård.

Danmarks Fjerkræavlerforening for Raceavl - Svendborg Kredsen
Pårupvej 41, 5540 Ullerslev.

Dansk Undulat Klub/ kreds 5 Højgade 47 6630 Rødding.

Fjerkrækolonien iBallerup i v/Lars Niemann Hedeparken 111 2. th. 2750 Ballerup.

Fjerkræklubben for Slagelse og Omegn, Egevej 11 Flakkebjerg 4200 Slagelse.

Fjerkræklubben Odense-Fyn-Kerteminde Møllemarksvej 78, 3.tv., 5200 Odense.

Herning og Omegns Fjerkræklub Stormosevej 26, Studsgård, 7400 Herning.

Herning og Omegns Sirdueklub Ljørringvej 31, 7490 Aulum.

Hjørring Racedueklub Troldhætten 8 1.tv., 9800 Hjørring.

Hobro Fjerkræklub Godt Gemt 5, 9500 Hobro.

Hobro Fugleforening Godt Gemt 5, 9500 Hobro.

Holbæk og Omegns Fugleforening Esterhøjvej 68, 4550 Asnæs.

Horsens Fjerkræklub Frydsvej 1, 8732 Hovedgård.

Horsens & Omegns Fugleforeningen Begonievej 15 7130 Juelsminde.

Langeskov - Ullerslev Fjerkræklub Pårupvej 41, 5540 Ullerslev.

Midtfyns Fjerkræklub Østløkke 3, Espe, 5750 Ringe.

Nyborg og Omegns Racedueklub, Bredahlsgade 7, 5800 Nyborg.

Racedueklubben for Als & Sundeved Nederballe 24, Skelde 6310 Broager.

Randers Fugleforening Byparken 32, 8961 Allingåbro.

Region Fyn - Kanariefugleopdræt Oldager 5, 5330 Munkebo.

Silkeborg Sirdueklub Ibsensvej 17, Thyregod 7323 Give.

Skjern og Omegns Fjerkræklub Egerisvej 17, 6900 Skjern.

Skive og Omegns Fjerkræklub Hvilshøjvej 5, Lem 7860 Spøttrup.

Sydvestfyn Kaninavlerforening Solevadsvej 40, 5690 Tommerup.

Varde og Omegns Fugleforening Vestre Landevej 22, 6800 Varde.

Viborg og Omegns Fuglevenner Vesterheden 15, 8800 Viborg.

Vejle og Omegns Fjerkræklub Skovgårdsvej 19, 7100 Vejle.

Vendsyssel Fjerkræklub Hjørringvej 423c, 9750 Østervrå.

Østsjællands Racedueklub Dyrehavevej 14 4672 Klippinge.

Århus Fugleforening Ivar Huitfeldtsgade 21, 2tv, 8200 Århus N.

Birgit Bak Skanderborgvej 202, 8382 Hinnerup.

Avlerrepræsentant for svin i Statens Genressourceudvalg.

Avlerrepræsentant i dyreartsgruppen for svin under Nordisk Genbank Husdyr.

Susanne Kristensen Under Skoven 10, 9460 Brovst.

Avlerrepræsentant i dyreartsgruppen får & geder under Nordisk Genbank Husdyr.

Formand for Aktiv Gen Bevarelse.

Lars Køhler Kærsangervej 3, 4581 Rørvig
Avlerrepræsentant i dyreartsgruppen heste under Nordisk Genbank Husdyr.